

Ma Xiaodong

Marea literatură
a Chinei.
O introducere

Coordonatorul ediției: Ionela Voicu

Traducere din limba chineză de Ionela Voicu,
Mădălina Gheorghe și Diana Larisa Zahorte

Prefață și Comentarii de Paula Teodorescu

INTEGRAL

Cuprins

Prefață / 5

Notă asupra ediției originale / 13

Literatura veche / 15

Cartea cântecelor / 17

Proza istorică pre-Qin / 20

Scrierile marilor înțelepți / 22

Confucius și „Analectele” / 25

Zhuangzi / 27

Chuci / 29

Qu Yuan / 31

Yuefu din dinastia Han / 33

Cele nouăsprezece poeme vechi / 35

Păunul zboară spre sud-est / 37

Tradiția literară din dinastia Han / 39

Cartea de căpătâi a istoricilor / 42

Stilul Jian'an / 44

Cao Cao și cei trei fii / 46

Ruan Ji și Ji Kang, poeții retrași din lume /	49
Tao Yuanming, poetul ermit /	52
Xie Lingyun, poetul peisagist /	55
Cântecele populare din Dinastiile de Sud /	57
Cântecele populare din Dinastiile de Nord /	60
Proza paralelă – echilibrată și ornată /	63
Straniul tărâm al duhurilor În căutarea spiritelor /	65
Povești despre personalități: Istorisiri noi despre poveștile lumii /	68
Remarcabila lucrare de critică literară Inima literară cizelează dragoni /	71
Epoca de aur a poeziei /	73
Poezia de la începutul dinastiei Tang – spre culmile liricii chineze /	75
Noapte cu lună și flori pe Fluviul Primăverii /	78
Wang Wei – poetul pictor /	81
Li Bai, poetul Nemuritor /	84
Du Fu, poetul înțelept /	86
Poezia de frontieră, un strigăt în tumultul războiului /	88
Bai Juyi, poetul iubit atât de cărturari cât și de oamenii simpli /	91
Curentul clasicist /	94
Han Yu, maestrul unei generații literare /	96
Li He, poetul demon /	98
Du Mu /	101
Dificilele Poezii fără titlu /	103

Povestirile insolite ale dinastiei Tang /	105
Poeziile de tip <i>ci</i> /	107
<i>Ci</i> -ul cu iz floral /	109
Împăratul poet /	111
Ouyang Xiu, un lider în lumea literară /	113
Liu Yong – poetul care compune la ordin imperial /	115
Su Shi /	118
Huang Tingjian și Școala Jiangxi /	120
Zhou Bangyan /	122
Li Qingzhao /	124
Lu You, poetul dedicat patriei /	126
Xin Qiji /	129
Conversații poetice din Canglang /	132
Povestirile <i>huaben</i> /	134
Teatrul <i>zaju</i> /	136
Guan Hanqing și Nedreptățirea lui Dou E /	138
Amintiri din iatacul de Apus /	141
Orfanul Zhao /	143
Cântecele <i>sangu</i> /	145
Povestea unei <i>pipa</i> – odă loialității și pietății filiale /	147
Cronica celor trei regate, cartea vechii înțelepciuni chineze /	150
Romanul cavaleresc Osândiții mlaștinilor /	153
Călătorie spre soare-apune /	155
Investitura zeilor /	158

Lotus de aur, Vază și Prunișor de Primăvară /	160
Tang Xianzu și Pavilionul bujorilor /	163
Antologiile de povestiri populare	
Cele trei cuvinte /	165
Cele două colecții /	167
Li Zhi, un eretic în istoria filosofiei /	169
Eseurile din dinastia Ming târzie /	171
Li Yu, maestrul tehnicii literare	
a pieselor de teatru /	173
Iubirea născută într-o casă regală /	175
Evantaiul cu flori de piersic /	178
Ciudatele povestiri ale lui Liaozhai /	180
Rulin waishi /	182
Visul din pavilionul roșu /	185
Gong Zizhen, pionierul literaturii moderne /	188
Huang Zunxian, militantul revoluției	
în domeniul poeziei /	190
Liang Qichao – o figură ilustră	
în istoria literaturii moderne /	192
Ascensiunea limbii vorbite <i>baihua</i>	
și decăderea limbii clasice <i>wenyan</i> /	195
Literatură modernă tradusă /	197
Lin Shu, traducătorul	
care nu cunoștea limbi străine /	199
Liu E și Călătoriile lui Lao Can /	201
Școala rațelor mandarine și a fluturilor /	203
Revoluția literară și literatura	
în perioada Mișcării de la 4 Mai /	205

Lu Xun, sufletul literaturii moderne /	207
Metoda victoriei spirituale a lui Ah Q /	209
Guo Moruo /	211
Bing Xin /	213
Yu Dafu și poveștile lui autobiografice /	215
Zhou Zuoren /	217
Lin Yutang, maestrul umorului /	219
Mao Dun /	221
Lao She și poveștile cu izul Beijingului de altădată /	224
Ba Jin /	226
Shen Congwen /	228
Dai Wangshu, poetul Aleii în ploaie /	231
Cao Yu /	233
Cerul e prea jos pentru femei /	235
Zhang Ailing /	237
AiQing /	239
Mu Dan, poetul modernist /	241
Qian Zhongshu și Cetatea asediată /	243
<i>Comentarii și note /</i>	
<i>245</i>	
<i>Tabel de periodizare a istoriei Chinei /</i>	<i>256</i>

Prefață

În literatura chineză veche, prefața constituia spațiul exegetic în care erau oferite informații descriptive despre autorul și poemele din antologia pe care o anticipa, dar și textul care își asuma rolul de a defini condiția, misiunea și rolurile poeziei. În acest sens, găsesc că este potrivit să prezentăm în prefața de față misiunea acestei cărți, „Marea literatură a Chinei. O introducere”, precum și câteva trăsături esențiale pentru zugrăvirea portretului culturii chineze, după cum reies din felul în care chinezii înțeleg și concep textele scrise. Titlul „Marea literatură a Chinei. O introducere” devoalează ambițiile acestei cărți de a face un parcurs lung, printr-o literatură vastă, impresionantă, în același timp conținând reverberații de mândrie națională, adesea afișată de chinezi atunci când discuțiile converg spre înfățișarea elementelor care fac dovada longevității, durabilității și calității culturii chineze. Literatura chineză este un motiv de mândrie pentru chinezi, este un important element edificator și identificator, este juxtapunerea de care au nevoie chinezii pentru a fi chinezi, este pretutindeni, este întruchiparea suflului continuu (*qi*).

Scrutând în adâncurile istoriei după etimologia cuvântului *wen*, parte din *wenxue* (literatură), descoperim nenumărate sensuri și implicații simbolice, de la semnificațiile sale vegetale pâna la cele din sfera culturală, așa cum este cunoscut mai cu seamă astăzi. Sensurile vegetale ale cuvântului postulează identitatea profund ancorată în real, specifică gândirii chineze din cele mai vechi timpuri. Inclusiv împărații legendari, Yao, Shun, Yu, Shennong, Huangdi, sunt redați în hagiografii drept oameni, nu zei, care fac eforturi pentru a îmbunătăți viața celorlalți oameni și pentru a asigura armonia în societate. Literatura însăși este văzută, mai cu seamă datorită influenței confucianiste, ca instrument de emoționare, dar și de educare, de performare corespunzătoare pentru atingerea armoniei individuale și colective.

Avem în față un compendiu de autori și opere, mai vechi și mai noi, care laolaltă se strâng într-un tot unitar, complex și frumos, literatura chineză. Dinamică și palimpsestică, cartea trece în revistă texte precumpănitoare pentru construirea civilizației chineze așa cum o știm astăzi, începând cu cea mai timpurie antologie de poezii, „Cartea cântecelor”, și încheind cu prozatorul și eseistul modern Qian Zhongshu (1910-1998). „Cartea cântecelor”, ale cărei origini pot fi căutate între secolele al XI-lea și al VII-lea î. Hr., este cartea care va constitui o continuă sursă de inspirație pentru urmași. Oralitatea și stilul spontan al poemelor au reverberație canonică pentru că la fiecare resetare a poeziei chineze, poeții aleg să se întoarcă la sursa cea dintâi a poeziei chineze, poemele din „Cartea cântecelor”. Marea Prefață (*Daxu*), care acompaniază „Cartea cântecelor”, a constituit instanța dominatoare de definire a poeziei (a cărei definiție s-a transmis ca o memă până în prezent), dar și principalul

text de referință în exercițiile hermeneutice desfășurate de-a lungul timpului. De la poemele din „Cartea cântece-lor”, lucrarea de față trece la poeziile cu iz șamanic scrise în statul Chu, apoi la baladele cântate din dinastia Han, la poezia peisagistă a lui Xie Lingyun și la poeziile „de aur” din timpul dinastiei Tang, și tot așa, pe firul istoriei până în secolul XX. Sunt surprinse și câteva manifestări moderne în poezia chineză (Dai Wangshu, Ai Qing, Mu Dan), manifestări care întruchipează schimbările fundamentale suferite la nivel politic, social și literar la începutul secolului XX în China. Odată cu schimbarea paradigmei ideologice care a dus la anularea examenelor imperiale (1905) și, ulterior, la căderea imperiului (1911), poezia și-a pierdut poziția privilegiată de obiect de studiu obligatoriu pentru devenirea personală, dar și pentru împlinirea socială prin accederea la unul din posturile de oficial din aparatul de stat după promovarea examenelor. Cu toate acestea, poezia, alături de proză – devenită stindard al luptei pentru salvarea nației chineze la începutul secolului XX, se reinventează odată cu limba chineză (trece de la limba clasică, *wenyanwen*, la limba literară colocvială, *baihua*), se adaptează la noul context de simțire, renunță la aluzii, paralelisme și alte procedee artistice de înalt rafinament, specifice poeziei clasice, favorizând experimentele moderne la nivel tehnic (versul liber, oralitatea) și tematic.

Cartea pune în lumină una dintre trăsăturile definitorii pentru literatura scrisă în spațiul chinez, respectiv intertextualitatea: poezia se împletește cu narativul, narativul se insinuează în genul dramatic, liricul de asemenea, iar teatrul fertilizează terenul inspirației pentru genul epic. Intertextualitatea, în cazul culturii chineze, dezvăluie o altă trăsătură definitorie pentru spațiul chinez, prevalența

relațiilor de tip reticular, mai degrabă decât cele cauzale. Textele se întrepătrund, își împrumută trăsături, elemente, motive, întreținând o stare de fluiditate între genuri, un soi de circularitate imediată.

Cartea este un periplu prin textele din canonul culturii chineze, sunt eseuri sprintene, de dimensiuni scurte, deoarece autorii cărții nu-și doresc să facă o prezentare exhaustivă a literaturii chineze, ci mai degrabă să incite, să ademenească, să planteze un fel de zvâc de interes în mințile cititorilor pentru literatura chineză, să *xing*¹ (să stimuleze). În acest sens, notele traducătorilor sunt menite să înlesnească acest demers pentru cititorii români care doresc să cunoască mai bine literatura chineză. Notele fac trimiteri la traducerile în română ale operelor canonice din literatura chineză, realizate de cei mai importanți sinologi români de-a lungul timpului, dintre care amintim și aici pe: Florentina Vișan, Luminița Bălan, Dinu Luca, Ileana Hoge Velîșcu, soții Lupeanu etc. Contribuția lor într-un domeniu atât de vast și de puțin explorat precum cel al culturii chineze este incontestabilă, iar eforturile lor neprecupețite.

Cartea pare să fie constituită din piese mici de puzzle care împreună construiesc un tablou mare, eterogen, dar coerent, amintind de faimoasa pictură 清明上河图 (*Qing-ming shang he tu*) *Pe malul râului de Sărbătoarea morților*, care, deși încorporează peste 500 de personaje, cu haine și posturi diferite, reprezintă una dintre cele mai fine demonstrații de precizie și armonie.

¹ Face parte din triada *bi-fu-xing*, elementele centrale de compoziție în poezia chineză clasică, unde *bi* înseamnă comparație, *fu*, narațiune, iar *xing*, stimulare, iluminare mentală.

Piese din acest puzzle sunt dedicate pe lângă poezie și teatru, prozei chineze. Proza își începe parcursul în această carte cu narațiunile istorice, continuă cu proza filosofică, produs al exercițiului dialogic fervent din timpul Regatelor Combatante (475-221 î. Hr.), pentru ca apoi să schițeze caracteristicile prozei fantastice (*zhiguai*, *chuanqi*), unde fantasticul este doar o prelungire a realului, nu o scindare de el, și încheie cu narațiunile colocviale. Narațiunile sau povestirile colocviale au îmbrăcat mai întâi forme scurte (*huaben*), pentru ca ulterior aceste narațiuni să devină exerciții de virtuoziitate ample, în forma romanelor din dinastiile Ming și Qing. Aceste narațiuni erau scrise în limba literară colocvială, nu se adresau elitelor, dar constituie principala sursă de inspirație pentru proza „reformată” de la începutul secolului XX, și continuă să fie un bazin inepuizabil de inspirație inclusiv pentru scriitorii contemporani, precum laureatul Premiului Nobel pentru Literatură din 2012, Mo Yan, care nu se sfiește să-și înmoaie penița în povestirile populare și în romanele clasice, romane „de tip balenă”, după cum el însuși le numește. Romanele clasice chinezești, dintre care amintite în cartea de față sunt „Cronica celor trei regate”, „Osândiții mlaștinilor”, „Călătorie spre Soare-Apune” și „Visul din pavilionul roșu” sau *si da mingzhu* (cele patru mari romane clasice), au structură episodică, iar acțiunea se desfășoară pe planuri multiple, de aceea și personajele sunt prezente în număr impresionant de mare. Alături de narațiunile ingenios construite, inserțiile din lirica populară, umorul și ironia sunt elemente care incită în permanență atenția cititorului.

În lucrarea de față sunt discutate și câteva texte de tip *ars poetica* în care sunt stabilite definiția poeziei și misiunea poetului, dintre care poate cel mai frumos este cel scris

de Liu Xie (465-522), „Inima literară cizelează dragoni”. Trebuie remarcat că definiția poeziei stabilită în Marea Prefață din „Cartea Cântecelor” a rămas firul roșu care a străbătut literatura chineză de-a lungul secolelor, schimbându-și doar din când în când conotațiile interpretative în funcție de ideologia care domina gândirea literaților care se ocupau de studierea și reinterpretarea textului clasic de la un moment dat. Definiția-dicton este *shi yan zhi*, Vorbele rostesc gândurile (aspirațiile), sugerând că lumea interioară (a autorului) poate fi cunoscută doar prin intermediul limbii, a performării exterioare, iar poemele sunt un vehicul care leagă cele două lumi. Filosoful confucianist Mencius (372?-289?) pretindea că *zhi yan*, înțelege limba, adică înțelege din limbaj (aici, textul poetic) ceea ce poetul a lăsat să se întrevadă chiar fără voia sa, subliniind importanța cunoașterii circumstanțelor în care a apărut un text, intențiile originale conținute în el. În literatura chineză, pentru o citire corectă a textului este foarte importantă cunoașterea contextului în care a apărut acesta, a răsarit din *nei* (interior), din starea ocultată, în *wai* (exterior), în starea manifestată. Din acest motiv, descrierile scriitorilor din această carte sunt însoțite de câteva date biografice și informații istorice. În acest sens, pentru o juxtapunere mai precisă și mai clară a capodoperelor literare chinezești cu perioadele în care au apărut, am întocmit un tabel cu periodizarea istoriei Chinei.

Un aspect important al discuției noastre este adresantul acestei cărți. Adresantul va fi prins într-o rețea circulară care presupune participare și discuții, pentru că sensurile textelor prezentate în carte nu sunt procese deja închise, ci procese spiralate, dialogate, de aprofundare a sensurilor, nu de delimitare autarhică, pentru că textele, în tradiția

chineză, nu sunt doar citite ca atare, ele trebuie aprofundate, „adâncite”, practicate. De la Confucius, constanta dominantă care a modelat cultura chineză, detectăm o preocupare puternică pentru realizarea vorbelor, *yan*, pentru practicarea lor, pentru punerea lor în acțiune, *xing*. Cunoașterea doar pentru orgasmarea propriei minți, ideologia autotelică a filosofiei europene antice, nu este suficientă, trebuie să fie însoțită de o preocupare pentru împlinirea sinelui, împlinire care nu se poate manifesta decât în mijlocul celorlalți, în dialog cu ceilalți. În aceeași manieră, textele discutate în această carte invită la discuții, explorări, descoperiri și învățare.

Cartea se încheie cu povestea cărții lui Qian Zhongshu, unul dintre puținii scriitori contemporani discutați în carte. Literatura contemporană mai degrabă lipsește din portretul crochiu înșăilat de autorii chinezi, iar motivele converg, cel mai probabil, în teama de a insera autori noi, care încă stârnesc controverse, în canonul literaturii chineze.

Literatura chineză alternează între lirism, proză sofisticată, manifestări teatrale, misiune socială, discursuri educative și invitații la cunoașterea de sine, constituind un proces de participare, o practică culturală, mai mult decât textul în sine. Cartea de față oferă informații despre multiplele fațete ale literaturii chineze și incită la explorare într-un teren foarte vast și divers, fiind un ghid clar și eficient.

Paula Teodorescu

Notă asupra ediției originale

Ca urmare a deschiderii tot mai mari către exterior, influența Chinei pe plan internațional capătă o anvergură fără precedent. Un număr din ce în ce mai mare de străini ajung în China pentru afaceri, investiții, turism și studii. Aceștia au nevoie să învețe limba chineză, dar mai ales să cunoască cultura și istoria, datinile și obiceiurile țării pentru a se putea „adapta locului” și a relaționa mai ușor cu locuitorii ei.

China are o cultură bogată și străveche, a cărei bună cunoaștere nu este facilă nici pentru chinezi, cu atât mai puțin pentru un străin care nu știe limba. În ultimii ani, atât în China cât și în afară, au fost publicate numeroase scrieri de popularizare a culturii chineze, printre care sunt și lucrări importante. Cititorii străini reclamă însă invariabil faptul că publicațiile din acest domeniu sau conținutul lor se perimează ușor și nu pot reflecta în timp util dezvoltarea societății chineze după perioada de reformă și deschidere, sau capătă un aspect rigid, lectura devenind plictisitoare. Acesta este

motivul apariției acestei serii de „100 de cărți despre China” (ediție bilingvă chineză/engleză), abordând domenii precum literatura, istoria, arta, limba și scrierea, situația țării, zone de interes ș.a. Am ales 100 de subiecte reprezentative pentru fiecare domeniu, încercând să facem o scurtă prezentare a culturii chineze prin intermediul unor „povești” ușor de înțeles.

Lucrarea este redactată în format bilingv și poate fi folosită pe scară largă atât de către prietenii străini pentru a învăța limba chineză și a ne cunoaște cultura, cât și de către tinerii chinezi, pe care îi ajută să vorbească într-o engleză corectă despre cultura propriei țări, putând fi considerată o variantă de dialog și autocultivare.

Cartea de față este scrisă de tineri experți în diverse domenii, tradusă în limba engleză de traducători cu o îndelungată experiență și revizuită de mai multe ori de specialiști străini. Sperăm să fie bine primită de cititorii chinezi și străini. Criticile sunt bine venite pentru a îndrepta neajunsurile acestei lucrări.

Editura pentru predarea
limbilor străine și cercetare
Ianuarie 2005

Literatura veche

Înainte de apariția cuvântului scris, muzica și dansurile erau acompaniate de balade și mituri transmise pe cale orală. Literatura chineză își are începuturile aici. Baladele erau apariții spontane în viața oamenilor. În timpurile străvechi nu existau metode pentru a le consemna și a le păstra, prin urmare acestea dispăreau în scurt timp, fără urmă. Astăzi le putem doar deduce existența pe baza cărților din vechime în care apar însemnări despre unele balade. Se presupune că sunt foarte vechi, fiind în majoritate reconstituite mult mai târziu. Baladele din „Cartea cântecelor” (*Shijing*) sunt cele mai timpurii scrieri care pot fi datate cu exactitate. Din acest punct de vedere, influența mitologiei antice asupra literaturii chinezești este și mai evidentă.

Din cărțile clasice care s-au transmis până azi, aflăm numele a numeroși zei și faptele lor, ceea ce atestă în mod evident că oamenii din vechime au creat numeroase legende și mituri. Spre deosebire de miturile Greciei antice, mitologia chineză nu a fost sistematizată și literaturizată, regăsindu-se fragmentar în diverse

cărți. De exemplu, un mit cu o uriașă influență precum „Yu cel Mare stăvilește puhoaiile” (*Da Yu zhi shui*) trebuie căutat în mai multe cărți străvechi pentru a avea o imagine generală. Acest mit este versiunea chinezească a potopului, spunând în linii mari povestea unei mari deversări de ape în vechile timpuri. Gun, tatăl lui Yu, fură de la Împăratul Cerurilor „pământul spornic” (*xi rang*, pământ care crește de la sine) cu care vrea să oprească puhoaiile de apă (asemenea faptei lui Prometeu din mitologia greacă), însă eșuează și este ucis. Yu merge pe urmele tatălui său, înfruntând numeroase greutăți și în cele din urmă izbândind în lupta cu inundațiile. Spre deosebire de povestea biblică a lui Noe care așteaptă în Arcă iertarea lui Dumnezeu, mitul chinezesc al potopului are fără îndoială o nuanță romantică, de eroism.

Miturile Chinei antice au stimulat ulterior imaginația scriitorilor și le-au oferit material de creație, acest spirit romantic transmițându-se apoi necontenit în operele literare. Cu toate acestea însă, în general vorbind, miturile Chinei nu au o influență asupra literaturii la fel de persistentă în timp precum cea a miturilor Greciei antice asupra literaturii europene.

Cartea cântecelor

Confucius (551 î. Hr. – 479 î. Hr.) spunea: „Dacă nu studiezi Stihurile, cum vei ști să te exprimi potrivit?”¹. Deși Confucius adresa întrebarea contemporanilor săi, prima antologie de poezii a Chinei, „Cartea cântecelor” (*Shijing*)², ocupă în mod incontestabil un loc important în cultura tradițională milenară a Chinei.

Potrivit consemnărilor istorice, Confucius este cel care a compilat și a dat formă „Cărții cântecelor”, ceea ce reflectă în fapt deosebita apreciere a oamenilor față de acest mare înțelept, însă nu și realitatea. „Cartea cântecelor” reunește 305 creații apărute într-un interval de aproximativ jumătate de secol, de la începutul dinastiei Zhou de Apus (secolul al XI-lea î. Hr.), până la mijlocul Perioadei Primăverilor și Toamnelor (secolul al VI-lea î. Hr.). Aceste cântece au fost compilate și strânse laolaltă de-a lungul timpului, probabil de către muzicienii de la curtea dinastiei Zhou

¹ Confucius, *Analecte*, trad. de Florentina Vișan, București, Humanitas, 1996, 318 pag. (n. trad.)

² *Cartea poemelor Shi Jing*, trad. Mira și Constantin Lupeanu, Editura Albatros, București, 1985 (n. trad.)

(1045 î. Hr. – 256 î. Hr.). Mai multe dovezi arată că maestrul Confucius citea o „Cartea cântecelor” care nu se deosebea prea mult de ceea ce citim noi astăzi.

„Cartea cântecelor” este formată din trei părți, și anume „*feng*” sau „cântecele împăraților”, „*ya*” sau „odele” și „*song*” sau „imnurile”, fiind inițial versurile unor cântece. În linii mari, „*ya*” cuprinde cântece din teritoriile guvernate direct de către dinastia Zhou, fiind în număr de 105, „*song*” conține cântece dedicate riturilor religioase și comemorative și sunt în număr de 40, iar „*feng*” este împărțită în 15 părți reprezentând creații populare din cele 15 teritorii ale Chinei, în total 160 de cântece. Deși în acele vremuri doar cântecele „*ya*” erau considerate adevărata muzică, privind din perspectiva actuală, cântecele „*feng*” sunt mai pline de culoare și au o mai mare valoare artistică. Aceste poeme populare, provenind în principal de pe cursul Fluviului Galben, din provincia Shaanxi până în provincia Shandong, au fost culese și prelucrate de către muzicienii de la curte. „Cartea cântecelor” a păstrat în unele versuri învinuiri aduse guvernării întunecate sau expresii îndrăznețe ale iubirii dintre bărbat și femeie. Acest fapt dovedește un anumit grad de toleranță al clasei conducătoare față de ereziile care se abăteau de la curentul principal de gândire al epocii. Confucius spunea: „În Cartea Stihurilor trei sute de poeme sunt. Le pot cuprinde pe toate într-un rând: de la Calea cea dreaptă să nu te abați nici măcar cu un gând.”³

Ulterior, „Cartea cântecelor” a fost considerată una dintre clasicele confucianiste, devenind o lectură

obligatorie pentru cărturarii chinezi din vechime și având o influență fără margini asupra literaturii de mai târziu. Spre deosebire de poezia occidentală care își are originile în poemele mitice și eroice, majoritatea creațiilor din „Cartea cântecelor” sunt lirice și reflectă limescul, punând bazele tradiției poetice din literatura chineză. Pornind de la acest fapt, unii academicieni sunt de părere că limba chineză este cea mai potrivită pentru scrierile lirice, ceea ce conține un sâmbure de adevăr.